

Wie was pastoor Veltmans ?

Gedurende de voorbije maanden werd het graf van Z.E.H. Pastoor Veltmans te Sint-Martens-Voeren herhaalde malen door dwazen beschadigd en ontheiligd. Was deze Limburgse priester dan gedurende zijn leven zo'n gehaat man, dat 30 jaar na zijn dood zijn laatste rustplaats voor Vlaamshaters een schietschijf blijft? Hendrik Veltmans, op 19 december 1866 geboren te Mopertingen, studeerde aan het college van Beringen en het Klein Seminarie van Sint-Truiden. Als begaafd seminarist deed hij zijn theologische studies te Rome en werd er op 20 december 1890 priester gewijd.

Met de titels van doctor in de wijsbegeerte en licentiaat in de godgeleerdheid op zak, maar ook bekend als Vlaamsgezinde, werd Veltmans maar een simpel onderpastoor te Diepenbeek, daarna te Luik.

Hij maakte in de "vurige stede" de opkomst van de christen democratie mee. Om zijn democratische en Vlaamse gezindheid werd hij verplaatst naar het landelijke Saint-Remy bij Visé. Kort vóór de eerste wereldoorlog kreeg het bisdom Luik, waartoe Limburg behoorde, een Vlaamse bisschop, Mgr. Rutten. Van hem is het beroemde gezegde bekend: *"Houdt onze Vlaamse mensen Vlaams en ze zullen christen blijven."* Het was ook Veltmans' levensdevies.

Rutten benoemde onze -nu 54 jarige- Limburger pastoor in de -op Vlaams gebied- bedreigde Voerstreek. Te Sint-Martens-Voeren zou hij 27 jaar lang prachtig

apostolaats- en Vlaams werk verrichten.

"Houdt de Vlaamse mensen Vlaams..."

De Voerstreek, toen nog administratief verbonden met Luik, stak vol Waalse ambtenaren die er de landbouwbevolking verfransten. Veltmans zorgde ervoor dat ze vervangen werden door Vlamingen. Bestaande verenigingen werden uitgebouwd, nieuwe gesticht, de band met Limburg werd hechter. Fransgezinden reageerden, maar als een rots in de branding hield Veltmans stand: christen en Vlaams.

Zijn geheim: hij stond midden zijn volk. Als een geestelijke vader trok hij dagelijks op huisbezoek. Overal ging hij praten, raad geven en helpen. Geen enkele deur in zijn parochie bleef voor hem gesloten.

Vooraf in de bange oorlogsjaren van '40-'45 stond hij voor zijn volk op de bres... hij riskeerde er zijn leven voor.

In september 1944 overkwam onze 78 jarige pastoor de grootste beproeving van zijn leven.

Bij de aftocht van de Duitsers vielen bommen op zijn heerlijke pastorie. Woning, meubels, klederen, boeken, documenten... het ging allemaal in de vlammen op. Veltmans bezat niets meer. Onthecht van al het stoffelijke en gedreven door zijn grote liefde voor al zijn parochianen, hervatte onze bejaarde pastoor zijn werk van zieleherder en volksleider van de Vlaamse Voerstreek. De Vlaamshaters kenden echter geen rust. Ze profiteerden van Veltmans' hoge ouderdom en van een anti-Vlaamse repressie om de Luikse verfransings-plotrol naar Voeren te sturen. Het Vlaams en christen karakter van de Voerdorpen werd schandelijk besmeurd.

82 jaar oud trok Veltmans, versleten, beproefd en vernederd, zich terug bij de Zusters van 's-Gravenvoeren. Hij stierf er op 19 oktober 1954 als een heilige.

Dat is de man die fransgezinde dwazen haten. Dwazen, want op zijn begrafenis was een volle autocar Walen aanwezig, parochianen van Saint-Remy bij Visé, waar Veltmans 22 jaar lang als bemind zieleherder werkte. Heel wat vroegere Waalse oversten en confraters hebben op die dag hun bewondering voor een hoogstaand Vlaming geuit.

Wij blijven hem dankbaar en trouw.

Jos Gouverneur.